

Nr 149.

Av herr **Lindman m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för befrämjande av sulfitsprittillverkningen i riket.

Tillgången på flytande bränsle för motordrift har i Sverige under nu rådande förhållanden länge varit knapp. Importen av bensin har visserligen hittills icke varit i egentlig mening avbruten, men dock särdeles ojämn, vilket tidvis förorsakat betydande olägenheter för såväl näringslivet som den konsumerande allmänheten. De väsentliga anledningarna till att importen försvårats, stå i samband med handelspolitiska omständigheter och bristen på lämpligt tonnage, således hinder, som direkt framgå ur den av världskriget föranledda situationen.

Med hänsyn härtill och i betraktande av motorbränslets stora betydelse för landets krigsberedskap torde det få anses som en angelägenhet av synnerlig vikt, att de inhemska resurserna i avseende på flytande bränsle bliva med största möjliga skyndsamhet utnyttjade.

Det ämne, som härvid närmast kan ifrågakomma att i ökad omfattning framställa, är *sulfitsprit*.

Tillverkning av sulfitsprit ur affallslut från sulfitecellulosafabriker har ägt rum i Sverige sedan år 1909. Förutsättningarna för denna nya fabriktionsgrens utveckling har varit föremål för en omfattande teknisk-ekonomisk utredning, vilken verkstälts av kungl. kommerskollegium med biträde av tillkallade sakkunniga och föreligger i form av ett sistlidet år tryckt betänkande.*)

Av denna utredning framgår i huvudsak följande:

- 1) Ett allmänt införande av sulfitsprittillverkning skulle medföra en årstillverkning av omkring 26,000,000 liter 100 procent sulfitsprit, motsva-

*) Kungl. kommerskollegii utredning ang. åtgärder för främjande av sulfitsprittillverkningen, verkställd med biträde av tillkallade sakkunniga, jämlikt av Kungl. Maj:t den 29 maj 1914 givet bemyndigande. Stockholm 1916.

- rande i värmevärde omkring 11,400 tons bensin eller ungefär två tredjedelar av importen;
- 2) varken teoretiska eller praktiska invändningar kunna från teknisk synpunkt göras mot användande av sprit som motorbränsle;
 - 3) sulfitspriten kan, genom visst understöd från det allmännas sida på lagstiftningens väg, bringas till full konkurrenskraft med annan inom landet framställd sprit och importerad bensin.

Beträffande de tekniska förutsättningarna för sulfitspriten torde man böra beakta, att framställning av sulfitsprit förutsätter, att tillverkningen inom landet av sulfitcellulosa kan fortgå obehindrat. Detta har emellertid i en glädjande utsträckning varit fallet under nu rådande kristid. Den svenska trämassan av sulfitcellulosa har åtnjutit god avsättning, och upprätthållandet av fabriksdriften har icke mött oöverstigliga svårigheter. Särskilt förtjänar anmärkas, att denna industris behov av svavel för framställning av den till sulfitlutens beredning erforderliga svavelsyrigheten kan tillgodoses med inhemska och norsk svavelkis, samt att möjligheter lära förefinnas att genom tillgodogörande av andra svavelhaltiga mineral i nödfall hämta hela svavelbehovet ur svenska fyndigheter.

Ifråga om anskaffandet av för sulfitsprit lämpliga motorer är att beakta dels att omändringen av befintliga bensinmotorer för drift med sulfitsprit visat sig jämförelsevis lätt och med relativt gott resultat kunna genomföras på de flesta inom landet förekommande bensinmotortyper, dels att en för sulfitsprit helt nykonstruerad automobilmotor tillverkats inom landet och avprovats med gott resultat.

Ifråga om de åtgärder, som föreslagits för att på lagstiftningens väg stödja sulfitspritindustriens utvecklingssträvanden, har kommerskollegium åsyftat att bereda staten medel att, kraftigare än vad nu kan ske, reglera sprittillverkningen, i syfte att tillverkningen av sprit för motordrift och andra tekniska ändamål må förbehållas sulfitsprittfabrikerna så långt möjligt är, under det att dricksprittillverkningen förbehålles de brännerier, vilka som råvara använda potatis, säd o. d. De författningsändringar, som här för påkallas, innebära i huvudsak sådan ändring av förordningen angående denaturering av brännvin, att dels brännerier och reningsverk endast medgäves rätt att denaturera brännvin i viss av Kungl. Maj:t bestämd omfattning, under det sulfitsprittfabrikerna fritoges från denna restriktion, dels fördelen att verkställa denaturering med bensol — för framställning av som motorbränsle särskilt lämplig sprit — helt förbehålles sulfitsprittfabrikerna.

Genom dessa författningsändringar har kommerskollegium ansett, att sulfitspriten skulle erhålla tillräckliga garantier mot en konkurrens från den äldre brännvinsindustriens sida. Men då utredningen visat, att konkurren-

sen med bensen som motorbränsle vid de marknadspris, som före kriget vore normala, icke vore möjlig för sulfitspriten, har kollegium framhållit nödvändigheten av att även i detta hänseende bereda sulfitsprittillverkningen ett skydd. Priset å bensen har nämligen under åtskilliga år varit väsentligt lägre än 27 öre per liter, vilket av de sakkunnige, kollegium anlitat, förklarats vara det lägsta pris å bensen, i jämförelse med vilket motordrift med sprit vore ekonomiskt tänkbar.

Med anledning härav har kommerskollegium föreslagit en tull av 20 öre per kg. (= 14 öre per liter) å bensen.

De förutsättningar, som lågo till grund för kommerskollegii förslag, hava under världskriget bland annat i så måtto ändrats, att bensinpriset kommit att högst väsentligt överstiga det pris av 27 öre, som tidigare betecknats som undre gräns för sulfitsprits konkurrensmöjlighet, och av åtskilliga omständigheter att döma läser väl ett ganska högt pris å bensen vara att förvänta för en avsevärd framtid. Visserligen medföra även de höga prisen å industribränsle, att sulfitsprits framställningskostnader stigit, men anledning torde väl åtminstone för närvarande saknas att påyrka en hög tull å bensen.

Vid sådant förhållande synes det motionärerna, som om man borde snarast möjligt genomföra de författningsändringar, vilka betecknats som behövlige för säkerställande i vissa avseenden av sulfitsprittillverkningen.

Motionärerna förbise icke, att frågan om lämpligaste sättet för denaturering av motorsprit fortfarande i viss mån anses olöst, i det särskilt målsmännen för nykterhetsintresset ställt sig tveksamma beträffande effektiviteten av den av kommerskollegii sakkunniga förordade denatureringen med enbart bensol. Men i betraktande av den stora nationella betydelse en ökad tillverkning av sulfitsprit otvivelaktigt har, är det motionärernas förhoppning, att en antagbar lösning av denatureringsfrågan måtte kunna snart utfinnas, även om denna lösning icke skulle bliva helt definitiv.

På grund av det anförda få motionärerna föreslå,

att riksdagen behagade i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder för befrämjande av sulfitsprittillverkningen i riket bland annat genom sådana författningsändringar, som kunna befördra denna tillverknings konkurrenskraft.

Stockholm den 26 januari 1917.

Arvid Lindman.

Hans Andersson.

Gust. Odqvist.

<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>Nils Johansson.</i>	<i>Arthur Gustafson,</i> <i>Kasenberg.</i>
<i>E. v. Hofsten.</i>	<i>Edvard Lithander.</i>	<i>Sven Lübeck.</i>
<i>P. M. Olsson.</i>	<i>Wilh. Hellberg.</i>	<i>N. E. Nilsson.</i>
<i>O. E. Holm.</i>	<i>Gust. Rydén.</i>	<i>Nils Winkler.</i>
<i>Alex Thore.</i>	<i>Sam. Söderberg.</i>	<i>John Jeansson</i> <i>i Kalmar.</i>
<i>S. Welin.</i>	<i>Walter Kant.</i>	<i>E. Räf.</i>
	<i>Carl Hallendorff.</i>	
